

ઉપદેશમાળા ભાગ ૩ જો.

ગુણવંતીને ગાવાની ગરબાવળી.

ભાગ ૧ લો.

પ્રસિદ્ધ કર્તા

શાહ. લલુ વલ્લભ ધોલેરાવાળા.

અમદાવાદ

“યુનિયન” મુદ્રાલયમાં મુદ્રિત કરાવી.

સંવત ૧૯૫૦.

સને ૧૯૯૪.

પ્રસિદ્ધ કર્તાએ સર્વ હક્ક પોતાને સ્વાધીન રાખેલો છે.

કિંમત બે આના.

ગુણવંતીને ગાવાની ગરબાવળી.

માઆપની આજ્ઞા પાળવા વિષે ગરબી.

પાળવી પાળવી પાળવીરે, એની આજ્ઞા માઆપની પાળવી,
દુરમતી દુરનિત્ય ટાળવીરે, એની આજ્ઞા માઆપની પાળવી,
ધ્યાન ધારી શીખ તેની સાંભળવી, એ પછી ઊરમાં ઊતારવીરે; એની.
આહું ન થાવું એની આજ્ઞાથી, લેશ નહીં ઉરથી ઉઠાવવીરે; એની.
સોંપેલું કામ શૂન્ય રીતે બજાવી, લેશ ન વાર લગાડવીરે; એની.
આખી ઉમરનો આધાર એપર, તે શીખ ઉરથી ન ટાળવીરે; એની.
સાઈ થવાની શીખામણ સુણીને, ચિત્તમાં નિત્ય ચોટાડવીરે; એની.
કડવી શિક્ષા સદા માતા પિતાની, મીઠી મનેથી લગાડવીરે; એની.
ઉલ્લંઘવી નહીં આજ્ઞા એવણની, બાંહેધર થઈને બજાવવીરે; એની.
એથી અપાર માન મળશે મનુષ્યમાં, વિજયની માળ ઉર ધારવીરે; એની.
મા આપ રાજી થાય તે રીતે, તે રીત ધ્યાનમાં ધારવીરે; એની.
કડવું કથન કદી તેને ન કહેવું, સારી વાણી સંભળાવવીરે; એની.
સામું ન વઢવું વેણ નફરત થઈ, આધિન વૃત્તિ ઉર આણવીરે; એની.
માત પિતાના પવિત્ર ચરણમાં, તાબેદારીતો બજાવવીરે; એની.
એવો નિયમ હરનીશ રાખીને, લલ્લુ લાયક શીખ ધારવીરે; એની.

વિદ્યાના ફાયદા વિષે ગરબી.

“અચકો મચકો કારેલી” એ રાગ.

આ સાધન સુખનું વિદ્યા જાણો, જગમાં જનને મોહું એન;

ભાવ સહીત વિદ્યા બણવીં ટેક.

વિદ્યા વિણ જનમાં માન મળે નહીં, વિદ્યા વિણ સુખ મોહું એન; ભાવ.

આ અંગ ઉમંગ હમેશ ધરીને, બહુતર ભાવે બહુવું બેન; ભાવ૦
 આ જીવીત સફળ કરો બહુતરથી, મહેનતથી નવ કરવું બેન; ભાવ૦
 સદગુણ સધળા આવે વિદ્યાથી, દુરગુણ નાશી જાશે બેન; ભાવ૦
 અણુસમજણ મટશે અંગેથી, સદગુણનો સૂર્ય પ્રકાશે બેન; ભાવ૦
 આ વિવેક અતી વધશે વિદ્યાથી, હુંપદ ટળશે ખોટી બેન; ભાવ૦
 સફળ થશે ભવ આ બહુતરથી, વળી કિર્તિ વધશે મોટી બેન; ભાવ૦
 વિદ્યા ધન ગણવું સહુથી મોટું, જેનો નાશ ન થાશે બેન; ભાવ૦
 હુંટારાથી નવ જરી હુંટારો, ચોરથી નવ ચોરાશે બેન; ભાવ૦
 દંડારો નહિ કદિ તે નૃપતિથી, ભાંડુ ભાગ ન માગે બેન; ભાવ૦
 પાવક કે પાણીનો પૃથ્વીમાં, જેને સ્પર્શ ન લાગે બેન; ભાવ૦
 વિદ્યા કોષ કદી નવ ખૂટે, વાપરતાં અતી વધશે બેન; ભાવ૦
 આ વિદ્યા ખરો ખજાનો જાણો, તે કદીયે નવ ઘટશે બેન; ભાવ૦
 વિદ્યાવિણુ જનનું વસુધામાં, જિવતર ફાગટ જાણો બેન; ભાવ૦
 આ અમણુ ઊપર અવનિમાં બેની, બહાલ કદી નવ આણો બેન; ભાવ૦
 માત પીતા શત્રુસમ જાણો, ભાવથી જો ન બહાવે બેન; ભાવ૦
 તો સંતતી ને કદીયે સૃષ્ટિમાં, સુખનો દીન નવ આવે બેન; ભાવ૦
 આ લાભ અધીક વિદ્યામાં લેખી, બહુતર ચિત્તમાં બાંધો બેન; ભાવ૦
 લલ્લુની વિનંતી ચિત્તે ધારી, ચદ્દ નિશાળે ચાલો બેન; ભાવ૦

વહેમ તજવા વિષે ગરખી.

“લાલ પ્યારીનો સાહીબોરે” એ રાગ.

વહેમ તજેને વહેલાં બહાલથીરે, જાણી સધળું તૂતેતૂત હો બેન;
 એમાંનું એકે સાચું નથીરે, જાણો જુદું જમમાં ભૂત હો બેન. વહેમ૦
 ભૂત નથી સાચા ભૂમંડળેરે, સરજન્યા નથી સરજનહાર હો બેન;
 જેને માન નહીં નીજ દેહનુંરે, તેને ભૂત મણે સંસાર હો બેન. વહેમ૦

એ વિષુ ખીજું ભૂત નથી જગેરે, ભ્રમના જાણો ભૂત સમાન હો બેન;
 ભ્રમના જાગેછે વિદ્યા વડેરે, જ્યારે આવે અંતર જ્ઞાન હો બેન. વહેમ
 મંત્રો ખોટા મહીમાં માનજ્યોરે, એથી લાભ જરા નવ થાય હો બેન;
 ધૂતાએ ધૂતી ખાવા જગેરે, શોધી કા'જ્યાછે ઉપાય હો બેન. વહેમ
 માંડુ પડેલું હાય મનુષ્ય જોરે, તેને ઔષધથી સુખ થાય હો બેન;
 મંત્રે સુખ ન થાય મનુષ્યનેરે, મંત્રે માંડુ તો મરી જાય હો બેન. વહેમ
 જોતિષ ખોટું જગમાં જાણજ્યોરે, ઠગને ઠગવાના ઉપાય હો બેન;
 ગ્રહ ક્યમ ગગનેથી આવી નડેરે, જોતાં જૂઠું તેજ જણાય હો બેન. વહેમ
 અનુમાને એકાદ ખરું પડેરે, તેને સાચું કેમ મનાય હો બેન;
 તેનાપર વિશ્વાસ ન રાખવોરે, જાણો તેને જૂઠું સદાય હો બેન. વહેમ
 ચોટ નજર પણ જૂઠાં જાણવારે, તેમાં સાચું નહિ લગાર;
 નિયમ નિયંતાનો એવો જગેરે, માંડુ મનુષ્ય પડે કા વાર હો બેન. વહેમ
 એને ઔષધ કરવું ચોંપથીરે, એ વિષુ અન્ય નહિ ઉપાય હો બેન;
 નજર પડે જોની મનુષ્યોપરેરે, તેને ઘેર ન જીવે કાય હો બેન. વહેમ
 બહાલ થકિ વિચારો અંતરેરે, નજરથી એવું કહી નવ થાય હો બેન;
 માટે ચોટ નજર જૂઠું જાણજ્યોરે, સાચું તેમાં નહીં જરાય હો બેન. વહેમ
 ટાડુ ખાંચું નહીં શીળ સાતમેરે, તેથી રોગ શરિરમાં થાય હો બેન;
 આખોટ નવશીતળા આગમાંરે, એતો ખોટી ગપ ગણાય હો બેન. વહેમ
 નિજ તન વહાલું સર્વ મનુષ્યનેરે, દાઝે દિલમાં ખુશિ નવ થાય હો બેન;
 પતિવશ નવ થાશે મંત્રો થકીરે, વિનયથી પતિ નિત્યે વશ થાય હો બેન. વહે
 એવા વહેમ અપાર અખીલમાંરે, ખોટા ગણવા અંતર માંય હો બેન;
 લક્ષુની વીનંતી ધ્યાને ધરીરે, સાચો ગણવો જગનો રાય હો બેન. વહેમ

નિતીથી વર્તવા વિષે ગરખી.

“આરા આવો શીવજીંકર ભોળા” એ રાગ,
 બેનો તમે નીતી પ્રીતે પાળો, અંગે થકી અવશ્ય સફ ટાળો;

તેા નવ જુવો દહાડો દુઃખ વાળો, એનો તમે નીતી પ્રીતે પાળો.
 નીતી થકી લાજ વધે જગમાં, મળે બહુ માન મહાજનમાં;
 નીતી થકી દુઃખ ન આવે તનમાં, એનો તમે નીતી પ્રીતે પાળો.
 નીતી સમુ સુખ નથી કાંઈ, વિચારી જુવો નિજ ચિત્ત માંહી;
 સોભે બધી નીતીવાળી બાઈ, એનો તમે નીતી પ્રીતે પાળો.
 નીતી તણી સાડી અધિક સોભે, જોઈ જન મન અતિશે લોભે;
 બીજું પટ એ સમું નહીં સોભે, એનો તમે નીતી પ્રીતે પાળો.
 આભૂષણ નીતી તણા ધારે, કદી નહીં ઉરથી તે ઊતારે;
 સદ્ગુણ થશે તેથી આ જનમારે, એનો તમે નીતી પ્રીતે પાળો.
 શોભે સહુ નીતી થકી નિત્યે, એથી જન માન દિયે પ્રીત્યે;
 વીચારી જુવો એની ચિત્તે, એનો તમે નીતી પ્રીતે પાળો.
 અનીતીથી લાજ બધે જશે, જગે અતી ફટફટ તે થાશે;
 પ્રભૂ તેનાપર ખરો ખીજશે, એનો તમે નીતી પ્રીતે પાળો.
 માટે નીતી પાળવી હિત ધારી, કદી નવ મૂકવી વીસારી;
 હૈયે હરનિશ ગણવી પ્યારી, એનો તમે નીતી પ્રીતે પાળો.
 પ્રભૂ રીઝે રાખ્યાથી નીતી, અથાગ ધરે જનપર પ્રીતી;
 સ્થાપે જો હૃદયે સૂનીતી, એનો તમે નીતી પ્રીતે પાળો.
 એવા નીતીથી નીલ લાભ મળે, સંસારના તાપ તમામ ટળે;
 વિનંતીજો લલ્લુની ચિત્તમાં ધરે, એનો તમે નીતી પ્રીતે પાળો.

પારકી શેરીયે ગરબા ન ગાવા વિષે ગરબી.

“અંતકાળે સગું નહીં કોઈનુંરે” એ રાગ.

એન ગાવા જમ્યે ન પરશેરીયે જો, એથી આખર ઓછી થાય; એન.
 ગાય ગોરી મળી પર શેરીયે જો, લુંડા મરદો જોવાને ભરાય; એન.
 થઈ નિર્લજ ન ફરીયે પુદ્ડી જો, ફરીયે ન મૂખ ઉચ્ચાર; એન.
 લાજ લાગે નહીં જેને લોકની જો, તેનો ધીક સદા અવતાર; એન.

બહુ વિધે બાળા ગવરાવતી જો, ખીજી બાળા ઝીલીને ગાય; બેન.
 મરદ ન્યાળે મોઢાં ઉભા રહી જો, બલે જોડ કે સસરો થાય; બેન.
 ગાય ગોરી ગરબા શ્રૃંગારના જો, જે છેક ઉઘાડા જણાય; બેન.
 આપ બાધ તે ખેઠા સાંભળે જો, સુણી ગરબા ખુશી દીલ થાય; બેન.
 માને માન મોટું ગાવા થકી જો, ગવરાવનારી વખણાય; બેન.
 કરે હાસ્ય ઉભા મરદો મળી જો, ગાનારી નઠારી ગણાય; બેન.
 લેશ લાજ નહીં ગાતાં ધરે જો, જાણે આવી ગણિકાની જાત; બેન.
 સાબાશી નથી ગાવા થકી જો, ગાનારી ગણાય કમજાત; બેન.
 નારી નઠારી નીચા કુળની જો, તે તો પરધેર ગાવા જાય; બેન.
 ઉંચા કુળની હશે જે અંગના જો, વાટે ઘાટે ગાતાં શરમાય; બેન.
 ગાવું બંધ કરવે હું ખુશી નથી જો, નથી ગાવાની પાડતો નાય; બેન.
 ઘેર ખેઠાં બલે સહુ ભામની જો, ગુણવંતીઓ ગરબા ગાય; બેન.
 એકાંતે ગાવું ખોટું નથી જો, જ્યાં મરદો એકે ન ભરાય; બેન.
 ત્યાં સરવે સાહેલીયો સ્નેહથી જો, મળી માનુની મંગળ ગાય; બેન.
 એથી ઓછી થશે નહીં આબરૂજો, મળે મહન જનોમાં માન; બેન.
 સાબાશી તેથી ચોમેરથી જો, મળશે, ન થશે અપમાન; બેન.
 ગાવા જઈયે જ્યારે પરશેરીયેજો, સારે આબરૂ ઓછી થાય; બેન.
 માત તાતને બટો લાગશેજો, કુળમાંથી કલંક ગણાય; બેન.
 પરશેરીમાં પ્રીતે પ્રેમદાજો, ગાવા ગરબા ન લેવો લાગ; બેન.
 લલ્લુ લાયક વિનતી લેખીનેજો, પરશેરીમાં મેલવી આમ; બેન.

ક્રોધ ન કરવા વિધે ગરબી.

“ અચકોમચકો કારેલી ” એ રાગ.

શિખ શાણી માનો મારી બેન ક્રોધ કદાચિત્ત કરશેમાં;
 જે છે તમને હિતકારી બેન ક્રોધ કદાચિત્ત કરશેમાં;
 સાસરીયા મેણાં ખોલે બેન (ક્રોધ) નણુદી મરમમાં મચકોડે બેન; કો.

કનિયો ધરમાં નવ કરિયે એન (કોધ) શાંતી ચિત્તમાંહી ધરિયે એન; કોં
 સામુ હરનિશ સંતાપે એન (કોધ) દુષ્પ દુષ્ટ બનીને આપે એન; કોં
 સાસરીયાનું દુષ્પ સહિયે એન (કોધ) બીજને તે નવ કહીએ એન; કોં
 પીયરમાં જ્યારે જમથે એન (કોધ) એ દુષ્પની વાત ન કહીયે એન; કોં
 કોધર શ્રીમંતનું દેખી એન (કોધ) દીન ધર પોતાનું લેખી એન; કોં
 બીજના જોઇ શણુગારે એન (કોધ) ધરમાં ટંટો ન વધારે એન; કોં
 ધાંધલ શણુગાર ને સાડે એન (કોધ) કરશે તો એજ નઠાડે એન; કોં
 પરણ્યા પતીને પજવો ના એન (કોધ) કળયો કરીને લજવોના એન; કોં
 કમી કંથ કમાણી વાજો એન (કોધ) તો પણ નવ દેવો ટાજો એન; કોં
 જે રણીને લાવે રવામી એન (કોધ) ભોગવવું શાંતી પામી એન; કોં
 પણ ટંટો ન કોદી કરીયે એન (કોધ) શાણા થઇ સુખમાં ફરીયે એન; કોં
 જો હોય ન ધરમાં સાડે એન (કોધ) તો પણ ધર ગણવું પ્યાડે એન; કોં
 કનિયો કરી કંથની સાથે એન (કોધ) છો, દુષ્ટ વચન કહ્યું નાયે એન; કોં
 સહુ દુષ્પમાં શાંતી રાખો એન (કોધ) ભુંડુ સુખ વેણુ ન બાખો એન; કોં
 ધર કનિયાથી ઘણી નારી એન (કોધ) બની કૂવે પડે અવિચારી એન; કોં
 કો જીવંતી ઝહેરજ ખાતી એન (કોધ) કેવેથી બનીને તાતી એન; કોં
 એ દુષ્ટ કરમ નવ કરવું એન (કોધ) શાંતીનું વચન મન ધરવું એન; કોં
 કદિ આતમ ધાત ન કરવી એન (કોધ) શિખ સૂરિ રાજેંદ્ર ધરવી એન; કોં
 તો દુષ્પ દુનિયાના જાશે એન (કોધ) લલ્લુ કવિતા કરિ ગાશે એન; કોં

ફટાણા ન બોલવા વિષે ગરખી.

“ હાહાને આંગણુ આંખલો ” એ રાગ.

એની ફટાણા ન બોલીયે, લાજ જમતમાં જાયજો;

હાલતાં જનરે હાંમું કરે, નાત નીચી ગણાયજો.

એની.

તોલ દુરત કરે આપણે, બોલ શુણીને કાનજો;

લાજ જશેરે એની લોકમાં, મજાશે અતી અપમાનજો.

એની.

ઉત્તમ વરણમાં આપણે, ભુંડું બણવું નહીં વેણજો; બેની.
 ભુંડું ગાણુંરે ભામા જે બણે, તેને મણવી દુખ દેણજો. બેની.
 કિર્તિને કાળપ કુડી લાગશે, જશ જાંખો થઈ જાયજો; બેની.
 કાળું કલંક લાગે કુળને, એવું વેણ વદાયજો. બેની.
 નારી નહારી નીચી જાતની, જેનું કુળ હોયે નીચજો; બેની.
 ભુંડું બણેરે એવી ભામની, ભરી સભાની ખીચજો. બેની.
 મરજદહીણ થશે માતુની, ભુંડું મુખે મણનારજો; બેની.
 સોખત તેની કા કરશે નહીં, સૃષ્ટીમાં નર નારજો. બેની.
 તાતને માત તેવી નારના, પુરા પાછ પેખાયજો; બેની.
 એ મુખ થકી એવું ઉચરે, ખીજથી ન બોલાયજો. બેની.
 કાળી નાળીની નથી કામમાં, બેની આપણે આજજો; બેની.
 તો કેમ ખુર મુખે બોલીયે, લાગે લલીતા લાજજો. બેની.
 આપણો ચાલ નથી એહવો, જોતાં નક્કી જણાયજો; બેની.
 નારી નહારી ભુંડું બાંખશે, નિંદા જન માંહી થાયજો. બેની.
 બાંડ ભવૈયા તણી ભામની, એથી એવું બોલાયજો; બેની.
 લાજ નહીંરે જેને લોકની, તેતો શાને શરમાયજો. બેની.
 ઉત્તમ કુળતણાં આપણે, એથી એવું ન થાયજો; બેની.
 મરવું ઉત્તમ એવું બોલતાં, મનમાં માનો સદાયજો. બેની.
 કુખે કરકશાની અવતરી, મુખે ભુંડું મણનારજો; બેની.
 દુખે દુખેરે દધી દુનીયા, મુખે પામે નહીં પારજો. બેની.
 આખે ચતુરા ચીતે ચાતુરી, રાખે રાજેંદ્ર ભાવજો; બેની.
 લલ્લુ લાયક લલતા લલ્લુ, લેશે લાખેણો લાવજો. બેની.

સાસરે સંપીને રહેવા વિષે મરખી.

“સમ લક્ષમણ પનમાં સીધાવતાં” એ રાગ.

સાસરે સારી રીતથી ચાલવું, એથી લાભ અધિક બેની થાય;

સંકટ સહ જાય,
 કનિયો કદિ કરવો નહીં કામશું, ચાલો સંપીને બેન સદાય;
 જેથી સુખ થાય,
 સંપી ચાલો સાસરે.
 સાસુને શાણી માતા સમી ગણો, એની આજ્ઞા માગો હરનીશ;
 નમાવીને શીશ,
 સંપી ચાલો સાસરે.
 સાસુ સાચી માતા જણો સાસરે, લાવો નહિ તેનાપર કદી રીસ;
 રૂઠે જગદીશ,
 સંપી ચાલો સાસરે.
 પ્રાતઃકાળમાં પ્રીતથી જાઠવું, બેલવું આ રીતે સાસુ સાથ;
 જેડીને બે હાથ,
 સંપી ચાલો સાસરે.
 આજ્ઞા આપો જે આપ ઉમંગથી, ચોટાડી રનેહે ચીતની સાથ;
 પ્રીતે પાળુ માત,
 સંપી ચાલો સાસરે.
 સસરાને તો આપ સમો ગણો, છુંડું બણવું નહીં તેને વેણ;
 દીસે દુઃખ દેણ,
 સંપી ચાલો સાસરે.
 શાણી આજ્ઞા પાળો સસરાતણી, ઉથાપોમાં તેનું કહું કેણ;
 પ્રીતે પાળો વેણ,
 સંપી ચાલો સાસરે.
 નણુંદીને બેનો જેવી જાણવી, આણવી એનાપર અતી પ્રીત;
 રાખો રૂડી રીત,
 સંપી ચાલો સાસરે.
 બાઈ જેવા જણો દેર જેઠને, રાજી રાખો તેને રૂડી રીત;
 આજ્ઞા પાળી નિલ,
 સંપી ચાલો સાસરે.
 પરણ્યા પત્ની સાથે પ્રીતી કીજીયે, ખીજીયે ન ધરી ઉર ખાર;
 રહીયે ધારી ખ્યાર,
 સંપી ચાલો સાસરે.
 આજ્ઞા એનીને નિત્યે અનુસરો, કરો જેમ કહે બરથાર;
 પૂરો ધારી ખ્યાર,
 સંપી ચાલો સાસરે.
 સુખ આપો આજ્ઞા પાળી એહને, સાચું સ્વામીનું સગપણસાર;
 ઉમ્મરનો આધાર,
 સંપી ચાલો સાસરે.

પર પુરૂષ સામું નવ પેખવું, લેખો બરથાર વિષુ બાઈ બાપ;
 લેખે સતી છાપ, સંપી ચાલો સાસરે.
 પર પુરૂષની સામું પેખતાં, લાગે પાપ જગતમાં અમાપ;
 એવી શાસ્ત્રે છાપ, સંપી ચાલો સાસરે.
 પાડોશી સાથે પ્રીતથી વરતવું, તેની સાથે વઢો ન કો વાર;
 મળે શીટકાર, સંપી ચાલો સાસરે.
 કોઈનું સારૂ દેખી શોક ના ધરો, ખોટો લોભ કરો ન લગાર;
 એમાં નહીં સાર, સંપી ચાલો સાસરે.
 ગળા ઉપર ધરેણું ધડાવવા, ટંટો કરવો નહીં કોઈ વાર;
 ધર માંહી લગાર, સંપી ચાલો સાસરે.
 દેવાની ખાડમાં ન ડુબાવવો, શણગાર સાટે બરથાર,
 બેની કોઈવાર, સંપી ચાલો સાસરે.
 ધરની વાત બીજે જઈ ના કરો, ઠરો એથી અણસમજી અપાર;
 ધીઃકારે સંસાર, સંપી ચાલો સાસરે.
 પેટ મોઢું રાખો પ્યારી બેનીયો, રૂડી કે ભુડી બેન લગાર;
 ન કો' વાત બાર, સંપી ચાલો સાસરે.
 બની સંતોષી સ્વામી સાથે વસો, ભોગવો જે આપ્યું ભગવાન;
 કૃપાને નિધાન, સંપી ચાલો સાસરે.
 જેથી રાજ રાજેંદ્રતો રીઝશે, ખીજશે ન ધરી કદી ખાર;
 છે મોક્ષનું દ્વાર, સંપી ચાલો સાસરે.
 લલીતા શીખ લલ્લુની માનશે, પામશે સુખ સ્વર્ગ સમાન;
 રીઝે ભગવાન, સંપી ચાલો સાસરે.

છાણ્યા ન લેવા વિષે ગરબી.

“શુભ ચતુરમુખશુ પરનારીની પ્રીતકલ્પુ નવ કીલ્લએ” એ રાગ.
 શાણી બેની ચોરે ચોટે શાને લ્યોછો છાણ્યાં,

બધુ બંધ કરો લલના ના લલકારો રસ્તે રાજિયાં,
 કુટવાથી કાયામાં દુઃખછે, વળિ ચાલ નકારો નિંદક છે;
 પણ મતિ હિનને મન મહાસુખ છે; શાણી બેની.
 નવ ફૂટી જાણે કો નારી, બીજી હસશે કુવડ ધારી;
 નથી કાંઈ જાણતી લલકારી, શાણી બેની.
 સામું થાતાં નથિ આવડતું, લમ અધુરું બોલી મુકે પડતું;
 એ બધીયોને મન અણગમતું, શાણી બેની.
 મરણે ફૂટતી ફૂદી ફૂદી, હાંસલ વિણ જઈ હૈયા કુટી;
 એનીતો દુનિયાં છે જૂદી, શાણી બેની.
 ફૂટવું છે ખાર નિજ મતમાં, બચપણથી પડે એ ખટપટમાં;
 એ વરત અને મોળાકતમાં, શાણી બેની.
 શાળા ફૂટયાની મંડાશે, ચોરે ચોટે મળી ફૂટાશે;
 આવડતાં મનમાં મકલાશે, શાણી બેની.
 શાળા શામાની વર્ષ દીને, કુટવાને દાખલ શીશ કરે;
 થઈ 'ઝિન્દુએટ' ગુમાન ધરે, શાણી બેની.
 કો હોંશ ધરી કુટવા જતી, પછી ડા'પણ વાળી કે'વાતી;
 હૈયા કુટી કુટી જાતી, શાણી બેની.
 હળવો પડતાં કર સુખ ઉચરે, નથી લાકડું બાંગ્યું મરણ ખરે;
 હાય હાય કરે ઉંચી ઉછળે, શાણી બેની.
 જે કમ કુટે બીજી નારી, કે' પટેલ થઈ કોઈ પડકારી;
 ઢરડી કાઢયાની મતી ધારી, શાણી બેની.
 કુટવાથી સ્વર્ગ ન સાંપડતું, ગુજરેલું પાછું નથી વળતું;
 માટે બેનો મુકો પડતું, શાણી બેની.
 ભીંતર બેલું બેલું મળે, તેલું અંતર અંદરથી રહે;
 પાવધને પાનો કેમ મહે, શાણી બેની.

કુટનારી છે વિણ સગપણની, શું દાઝ ધરે એ અંતરની;
આ ઘેલાઈ શી છે ધરધરની, સાણી બેની.

કુટયાથી દીલમાં દુખ થાતું, છાતીનું રૂધિર બળી જતું;
બાળક પય પી દરદી થાતું, સાણી બેની.

છુંદાશે નસ નકર મારે, ફરતું રૂધિર અટકે સારે;
મરી જાય અચાનક કોવારે, સાણી બેની.

બળ હિણ બાળક પય ખીતામાં, પણ માતૃનું સુખ કુટયામાં;
બાળક મરતાં નાની વયમાં, સાણી બેની.

દમ થાય કુટે દમતો નીકળે, જમ ધામ જશે ન વિચાર ધરે;
લલ્લુ છે સત્ય મુખે ઉચરે, સાણી બેની.

બાળકને ઉછેરવા વિષે ગરબી.

“ નરસે થયા નંદલાલ રમવા આવોનેરે ” એ રાગ.

વાલી બેની ધારો ધ્યાન વિનતી ધારોનેરે.

જો ન ધારો તો નાદાન વિનતી ધારોનેરે. ટેક.

બાળ ઉછેરવાં કેવી રીતે, કેમ પાળી પોષી રાખવાં પ્રીતે;
ચોટાડો કહું તે હું ચીતે, વિનતી ધારોનેરે. વાલી.

નિત્ય બાળકને પ્રીતે નવરાવો, ધ્યાન રાખી શૈયામાં સુવારો;

કોપીને મહિ કવરાવો, વિનતી ધારોનેરે. વાલી.

ચોખ્ખું શરીર હમેશાં રાખો, જીવી તેવી શૈયામાં નવ નાખો;

બાંડણ વેણુ ન બાંખો, વિનતી ધારોનેરે. વાલી.

પે'રાવવાં પટકુળ નિત્ય સારાં, સાફ કરો ઘોષ લાગે નહારાં;

સુખ ખામે બાળ બિચારાં, વિનતી ધારોનેરે. વાલી.

હેત હેથે ધરીને કવરાવો, જૂખું થયું એમ મનમાં લાવો;

થણુ એમાં નિયમ બજાવો, વિનતી ધારોનેરે. વાલી.

ખંત ધરી ખવરાવવું ખાતું, પણ ન એમાંયે નિયમ ખાંર જાતું;

ખવરાવતાં ન ખીજવું, વિનતી ધારોનેરે. વાલી.
 હઠ કરે એવી ન ચાલ ચલાવો, માગે જે સારી જણુસ તે મંગાવો;
 એરીતે બાળ રીઝાવો, વિનતી ધારોનેરે. વાલી.
 જે કદી માગે તે જણુસ નકારી, તો તેને ઠપકાથી રાખવું વારી;
 પણુ રાવરાવો ન મારી, વિનતી ધારોનેરે. વાલી.
 કળયો કરે એવો બાળનો ધારો, અનુભવી ઉપદેશ આપવો સારો;
 પીટયો કદી ન પોકારો, વિનતી ધારોનેરે, વાલી.
 મારવાથી બાળ નઠોર થાશે, ઉલટું ધારી ઉર ખેદ ખીજશે;
 રીઝાવતાં ન રીઝાશે, વિનતી ધારોનેરે. વાલી.
 મારશે એવુંજ મનમાં તે ધારે, બીક બીજી ન ગણે કાઈ વારે;
 કંકાસ કરતાં ન હારે, વિનતી ધારોનેરે. વાલી.
 માટે બેની નહીં બાળને મારો, શાંતિથી મનવી સુખોષ ઘો સારો;
 સુખનો તો આવશે આરો, વિનતી ધારોનેરે. વાલી.
 ધરમાં ભુંડું કદી વેણુ ન બાખો, દેખી શીખે બાળ એ ઉર રાખો;
 બગડે બાળક ભવ આખો, વિનતી ધારોનેરે. વાલી.
 બાળકને ટેવ બોલેલું બોલે, પેટનો પડદો બધે જઈ બોલે;
 બોલનો તોલ ન તોલે, વિનતી ધારોનેરે. વાલી.
 રમત નીતીની રમે બાળ નિત્યે, ઉપદેશ એવો ઉતારવો ચિત્તે;
 ચોંટાડી રાખે એ ચિત્તે, વિનતી ધારોનેરે. વાલી.
 બાળક રમત રમે જે નકારી, તો તેને ધમકીથી રાખવું વારી;
 નહિતો હાલત છે અકારી, વિનતી ધારોનેરે. વાલી.
 માતાનો ઉપદેશ હોય જે સારો, તો બાળક ઉઘોગ ન કરે નકારો;
 સુખમાં કાઢે જનમારો, વિનતી ધારોનેરે. વાલી.
 પાઠ નીતીનો અહોનીશ આપો, મન તણો મેલ કળે કરી કાપો;
 સુખોષ શાંતિથી સ્થાપો, વિનતી ધારોનેરે. વાલી.

ગાળ નઠારી કોને નવ દેવી, નિત્ય શીખામણુ આપવી એવી;
 હાજરી હર નીશ લેવી, વિનતી ધારોનેરે. વાલી.
 ચોરી ચાડીમાં પાતીક ભારી, ટેવ એવી નવ રાખે નઠારી;
 કપદેશ દેવો વિચારી, વિનતી ધારોનેરે. વાલી.
 હઠી સવારમાં દાતણુ કરવું, માત પીતનું વચન શિર ધરવું;
 પછિ નિશાળે પરવરવું, વિનતી ધારોનેરે. વાલી.
 નિશાળે જઘને નિતીથી ચાલે, આગા ગુરની અહો નિશ પાળે;
 હલટી રીતે ન કોકાળે, વિનતી ધારોનેરે. વાલી.
 શિખે નવું નવું સ્નેહ ધરીને, ઘેર આવે ત્યારે પૂછો ફરીને;
 તેા જન્ય નહિ વિસરીને, વિનતી ધારોનેરે. વાલી.
 નિશાળથી છટીને ઘેર આવે, રમવાનું જો કદી મનમાં લાવે;
 પણ આગા માગીને જાવે, વિનતી ધારોનેરે. વાલી.
 એવી રીતે બાળને બેતી રાખો, તેા તેમનો સુધરે ભવ આખો;
 લલ્લુ કહે સુખ આખો, વિનતી ધારોનેરે. વાલી.

પરધેર ન જવા વિષે ગરબી.

સાંભળને તું સજની મોરી રજની કયાં રમીઆવીજ; એ રાગ.
 સાંભળ શાણી પ્રીતજ આણી, વહુ વિવેકની વાણીજ;
 પરવરવું નહીં પરધર ક્યારે, જીવંતી લેજ્યો જાણી. પરધર નવ જઈયે.
 જો પાટકવા પરધર જઈયે, આખર ઝોછી થાશેજ;
 માન ઘટે અપમાન મળે વળી, જશ જનમાંથી જાશે. પરધર નવ જઈયે.
 ખરી ખખર નવ હોય જરી જે, ધર આ આખરદારજ;
 તેને ધર જવાથી જનમાં, ઘણા મળે ધિકાર. પરધર નવ જઈયે.
 મોટ ખલકમાં કુળને લાગે, એવાને ઘેર વિચરતાંજ;
 ખરી ખખર વિલુ પરધર જતાં, લલીતા રહેવું ડરતાં. પરધર નવ જઈયે.
 રીચ તણું ધર હોય તથાપી, ખખર પડે નહીં એનીજ;

શુભ જાણી સંચરીયે સહી પણ, આખર જાગે બેની. પરધર નવ જઈયે.
 કુલટા કાળજડાની કપટી, બોળવીને ભરમાવેજી;
 દગો કરી દીલ હરણુ દરેને, લાજ નકી લુટાવે. પરધર નવ જઈયે.
 એવાં કામ હજાર બનેલાં, સાંભળવામાં આવેજી;
 આખર ઓછી આ અવનીમાં, જરૂર પરધર જાવે. પરધર નવ જઈયે.
 સાર આખરદાર વિવેકી, ધર કદી કોનું ગણાયેજી;
 ત્યાં પણ કારણુ વિણુ વિચરતાં, જનમાં નિંદા થાયે. પરધર નવ જઈયે.
 કામ બને તે ધરમાં કરવું, રહીને પતીની સાથેજી;
 પરવારીને કામચકી નિજ, પુસ્તક લેવું હાયે. પરધર નવ જઈયે.
 સુખોષ દેવો સહુ શામાને, ધર્મ ખરો ઉર ધારીજી;
 પોતા સમ પંડીત બને લમ, શિક્ષા દેવી સારી. પરધર નવ જઈયે.
 એવાં કામ કરો નવરાં થઇ, અન્ય નહીં આચરવુંજી;
 ગાવા ગીત પુનમની રાતે, પરધર નવ પરવરવું. પરધર નવ જઈયે.
 ગીત ખીભત્સ તણાં માવાને, કુળગરો અતી કરવોજી;
 આચકિ આર્ય પ્રજાનો ખીજે, ચાલ દિસે શું વરવો ! પરધર નવ જઈયે.
 ઘેર ખીજાને જઈને ગાવું, સરમ ચિત્ત નહીં ધરવીજી;
 મોળાકત એ વરત તણી જે, દુષ્ટ રીત પરહરવી. પરધર નવ જઈયે.
 વેગ્મી હોય બનેલી બાળા, તેને સમજણુ દેવીજી;
 સુખોષ સારો દઇને શાણી, કરવી પોતા જેવી. પરધર નવ જઈયે.
 પતી આચા વિણુ પરધર પ્રીતે, જીવંતી નવી જાશેજી;
 તો દુનિયામાં દુખીયાં કો દીન, બેન જરા નવ થાશે. પરધર નવ જઈયે.
 પિયર પતી આચા વિણુ જાતાં, ઉરમાં અતી અચકાવુંજી;
 નમ્રપણે વિનતી કરીને પછી, આચા માગી જવું. પરધર નવ જઈયે.
 રાજ રાજેંદ્રની વાણી વનિતા, આનંદધન સમ સ્વામીજી;
 લલ્લુ લાયક સતી પતી સેવામાં, પરમાનંદ પદ પામી. પરધર નવ જઈયે.

વિનય વિષે ગરબી.

“રાગ ભોજલગતના ચાખખાનો.”

ખરોજો સુખનો સોધો ઝરો, વિનયનો ચારો બે'તી ચરો. ટેક.
 વિશ્વ વિષે સુખ મળે વિનયથી, જાણો નારી નરો;
 વિનય વિના જાણો વસુધામાં, પ્રાણીને પામરો. ખરોજો.
 રીસ ન ધારી કોને લડવું, એવું ધ્યાને ધરો;
 માન મળે એથી મનુષ્યોમાં, રોત એવી આદરો. ખરોજો.
 કડવું કથન કે'વું નહિં કોને, દ્રઢ નિશ્ચય એ કરો;
 લડવું નહીં કો સાથે જગમાં, પક્ષપાત પરહરો. ખરોજો.
 કડવું કથન કદી કોઈ કહેતો, ખેદ ન પામે ખરો;
 રીસ હૃદયમાં જરા ન લાવો, ક્ષમા તેની પર ધરો. ખરોજો.
 પાડોશી સાથે કો દહાડો, કલેશ ભેશ નવ કરો;
 હળી મળી હેતે રો' હરનિશ, સંપ સુજસ સંધરો. ખરોજો.
 સંપ કુટુંબની સાથે રાખો, માંહે લડી નવ મરો;
 કુસંપથી કલ્યાણ ન થાશે, મૂરખ મહિમાં ઠરો. ખરોજો.
 જેમ બને તેમ વિનય ધરિને, થઈ એકઠાં ફરો;
 વિનય થકી આ વિશ્વ વિષે છે, ખરો સુખનો ઝરો. ખરોજો.
 પતિ જીવર અતિ વા'લ ધરીને, ભક્તિ બાવે કરો;
 કદિ કડવાં બે કથન કહે પણ, હર ન ધરો ખરખરો, ખરોજો.
 પતિ નાખુશ જે થાય રીતથી, તે રીતિ પરહરો;
 વહાલ ધરી મીઠાં વચનો વદી, પ્રીતિ સંપાદન કરો. ખરોજો.
 વિનય વિષે ઉત્તમ ગુણ માટે, વધૂ વિનય સંધરો;
 વહાલ ધરી લલ્લુની વિનતી, ધ્યાને બે'નો ધરો. ખરોજો.

(૧૬)

ગુહળી.

“ અહો પ્રાણી પૂન્ય ઉદય દશા જાગી રે ” એ દેશી.

શાળી શશ્વી આવજ્યો આજવેલારે, લેવા રાજેંદ્ર રંગના રેલા; ટેક.
શશ્વી આદીતે આનંદ ભારીરે, કરો સ્વલક દીવાનીને સ્વારીરે;
લહો લક્ષમાં વાત વિચારી, શાળી શશ્વી આવજ્યો આજવેલારે.
શશ્વી શોમે તે સરધા સુધારીરે, વંદો વિધિયે દેવ જુહારીરે;
લુટો વેદ લુંટારા વિઢારી, શાળી શશ્વી આવજ્યો આજવેલારે.
શશ્વી મંગલે મંગલ ગાવોરે, મલી મક્તી એ ભાવના જાવોરે;
વઢી મૌકતીક ચોક પુરાવો, શાળી શશ્વી આવજ્યો આજવેલારે
શશ્વી બુધે બુધી વહુ લાવોરે, સૈયા સમકિત સુઘડી સ્વાવોરે;
લલીતા ગતી પંચમી પાવો, શાળી શશ્વી આવજ્યો આજવેલારે,
શશ્વી ગુરુ ગીરવા ગુણ ધારીરે, નમો નેહથી સૌ નર નારીરે;
મલ્લે મનહર મોક્ષની બારી, શાળી શશ્વી આવજ્યો આજવેલારે
શશ્વી શુકરે શોભા છે સારીરે, સેવો સૂરિ રાજેંદ્ર જીતારીરે;
ધોરી ધર્મ ધુરંધર ધારી, શાળી શશ્વી આવજ્યો આજવેલારે.
શશ્વી શનીવારે સહુ આવોરે, અલબેલી અમાર પત્નાવોરે;
લેવા શીવ શજની શંગલા'વો શાળી શશ્વી આવજ્યો આજવેલારે.
શશ્વી સપ્તમ વાર સોહાવેરે, જાણે મામની જે નિસ્ય માવેરે;
રાજ રાજેંદ્ર પદવી પાવે, શાળી શશ્વી આવજ્યો આજવેલારે.
શશ્વી જાલુ લલ્લુ મન માવેરે, ધોરી ધોલેરા ધામ શોહાવેરે;
નારી નુતન ગુહળી ગાવે, શાળી શશ્વી આવજ્યો આજવેલારે.

ગુણવંતીને ગાવાની ગરબાવળી
ભાગ બીજે તૈયાર થાયછે. કીંમત એક આનો.
વાંચવા લાયક પુસ્તકો નીચેને શિરનામેથી મળશે.
મુનિશ્રી ધનવિજયજી મહારાજ વિરચિત

“શ્રી ચતુર્થ સ્તુતિ નિર્ણય શકોદ્ધાર.”

આ પુસ્તકની અંદર મતાંતરોને લીધે જે જે પ્રશ્નોનો વાંધો
આલેછે તે તે પ્રશ્નોનું ઘણીજ મહેનતે સિદ્ધાંતની સાબો આપી પૂરી
રીતે નિરાકરણ કરેલું છે, તેથી આ ગ્રંથ સ્મરત ચતુર્વિધ શ્રીસંધને
ઘણોજ વાંચવા લાયક થયો છે, કાગળ ઇંગ્લીશ ઉંચા કપડાનું પાકું
પુંડું ૮૦૦ થી પણ વધારે પૃષ્ઠ અને અઢીશ્વરથી પણ અધિક વજન
છે, તેમ છતાં વેલ્યુપેએબલ બુક પોષ્ટ સાથે કિંમત રૂ. ૩-૦-૦
રાખી છે. માટે લાભ લેવાને કોઈ પણ ચક્રશે નહીં.

નવાં પુસ્તકોનો નમુનો.

૩. આ. પા.	૩. આ. પા.
અક્ષિણસિંહની વારતા. ૦-૧-૦	સજ્જન છત્રીશી ૦-૦-૬
રાણા રાજસિંહની વારતા. ૦-૧-૦	આળખોધ અત્રીશી ૦-૦-૬
કુબેરસેનાગુણકાની વારતા ૦-૧-૦	અશીલુના અવગુણ ૦-૦-૬
ગુણવંતી ગરબાવળી ૦-૧-૦	નહારી નારી ૦-૦-૬
હાથવાગ્નુશી ખત્રાની બુક ૦-૧-૦	પતીવ્રતા નારી ૦-૦-૬
રંમચિનોદ-ગુરના ગુણ ૦-૧-૦	લોભીના લક્ષણ ૦-૦-૬
હીરાનો હાર ૦-૧-૦	ઉપદેશને અનુભવ ૦-૦-૬
મોતીની માળા ૦-૧-૦	નવપદ્મની પૂજા ૦-૧-૬
સોનાની સાંકળી. ૦-૧-૦	ગાંધર્વચમી દેવવદનવિધિ ૦-૦-૬

જ્યાંજ્યાં લેનારને કમીશન ઘણું સાડું મળશે.

શાહ. લલ્લુ વલ્લભ ઘોલેરાવાળા મુ. વિરમગામ.

